

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 619
van **KATHLEEN KREKELS**
datum: 13 juli 2017

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS

Europees kader voor burgerschap en democratische waarden in het onderwijs - Proefproject

Op 11 en 12 april 2016 vond de Conferentie van Onderwijsministers van de Raad van Europa plaats. De onderwijsministers uit vijftig verschillende landen vergaderden over de rol van onderwijs in het aanleren en ontwikkelen van burgerschap en democratische waarden bij jongeren. Op vragen rond burgerschap en het bijbrengen van democratische waarden willen de Europese onderwijsministers antwoord geven via het Europees kader voor burgerschap en democratische waarden.

Het Europees kader betreft een competentiekader van twintig kerncompetenties waarmee leraren aan de slag kunnen in de klas. Het proefproject gaat van start in twaalf landen. In Vlaanderen gaan veertig leraren en lerarenopleiders aan de slag met het competentiekader dat ze moeten gebruiken om leerlingen de democratische waarden zoals vrijheid, verdraagzaamheid en non-discriminatie bij te brengen. De bedoeling is om uit te testen of het kader werkbaar is binnen een concrete klas- of schoolcontext. De resultaten uit de twaalf landen vormen de basis om het competentiekader verder te verfijnen.

1. Met betrekking tot de deelnemende scholen en instellingen.
 - a) Kan de minister een overzicht geven van de scholen en instellingen die meewerken aan de testfase? Om hoeveel leraren en om hoeveel lerarenopleiders gaat het?
 - b) Welke criteria golden bij de selectie van de scholen en instellingen voor de testfase?
2. Met betrekking tot de testfase.
 - a) Kan de minister een zo gedetailleerd mogelijke beschrijving geven van de uitrol van deze testfase in de deelnemende Vlaamse scholen?
 - b) Kan de minister meer duiding geven bij de timing van deze testfase?
 - c) Wanneer werden/worden de resultaten opgeleverd en op welke manier zal hier gevolg aan gegeven worden? Is het kader werkbaar in de concrete klas- of schoolcontext volgens de (voorlopige) resultaten?
3. Welke conclusies en aanbevelingen neemt de minister mee naar het eindtermendebat?

ANTWOORD

op vraag nr. 619 van 13 juli 2017

van **KATHLEEN KREKELS**

Allereerst wil ik opmerken dat het niet de competenties zelf zijn die voorwerp uitmaakten van de testfase, maar wel de aan de competenties verbonden descriptoren.

1. a) Voor een overzicht van de deelnemende scholen en lerarenopleidingen verwijs ik de Vlaams volksvertegenwoordiger naar bijlage 1. We schatten dat uiteindelijk een dertigtal leerkrachten en lerarenopleiders aan de testfase hebben deelgenomen. Het precieze aantal is moeilijk vast te stellen aangezien op de deelnemende scholen en lerarenopleidingen vaak verschillende leraren/docenten hebben samengewerkt om uitvoering te geven aan de testfase volgens de door de Raad van Europa voorgeschreven bepalingen. We zijn er in elk geval wel in geslaagd om instellingen van de verschillende in de testfase betrokken onderwijsniveaus te bereiken.
- b) Het departement Onderwijs en Vorming heeft een oproep verspreid onder scholen, leraren en lerarenopleiders. We oordeelden immers dat interesse bij scholen en leraren belangrijk was om deze testfase tot een goed einde te brengen. Vanuit het departement Onderwijs en Vorming werd er wel op toegezien dat de verschillende onderwijsnetten en regio's vertegenwoordigd waren. Indien een bepaalde regio of een specifiek net nog geen deelnemers had, werd hiervoor extra gemobiliseerd.
2. a) Zie antwoord bij 2b)
- b) In Vlaanderen liep de testfase van november 2016 tot en met februari 2017. Op 12 oktober en 6 december 2016 organiseerde het departement Onderwijs, in samenwerking met het Agentschap AHOVOKS, vormingssessies voor geïnteresseerde leerkrachten basis- en secundair onderwijs en docenten lerarenopleiding. We lieten het testmateriaal vertalen in het Nederlands zodanig dat eventuele taalproblemen geen obstakel vormden bij het testen. Na het bijwonen van de vormingssessie konden de deelnemende leerkrachten en docenten autonoom aan de slag met het vertaalde materiaal. De belangrijkste opdracht was om een leerling of student te observeren op basis van het geleverde testmateriaal en hiertoe, indien nodig, activiteiten op te zetten. Vervolgens konden ze feedback geven over de relevantie en bruikbaarheid van de descriptoren. De antwoorden konden rechtstreeks (in het Nederlands) ingevoerd worden op de website van de Raad van Europa. Het betrof hier uiteraard een beoordeling van de descriptor en niet van de leerling of student.
- c) Zoals hoger aangegeven, hebben de deelnemende leerkrachten en docenten hun evaluatiegegevens rechtstreeks doorgegeven aan de Raad van Europa. Op de conferentie van Onderwijsministers van de Raad van Europa eind maart zijn een aantal voorlopige bevindingen meegedeeld en is gediscussieerd over de aangewezen vorm en structuur van het referentiekader en de randvoorwaarden voor een succesvol gebruik o.a. ondersteunend didactisch materiaal. Het volledige referentiekader zal bestaan uit:
 - Een model met 20 competenties geschikt onder 4 rubrieken: vaardigheden, attitudes, waarden en kennis en kritisch begrijpen
 - Een bank van descriptoren

- Handleidingen en didactisch materiaal voor gebruikers.

De Raad van Europa heeft ook vier thematische werkgroepen opgericht, die zich toeleggen op: implementatie in het curriculum, evaluatie van competenties, lerarenopleiding en didactiek, en democratische cultuur in de school organisatie (whole school approach). Op het Praag (Onderwijs)Forum van de Raad van Europa op 26-27 oktober zal het definitieve referentiekader worden gelanceerd. In 2018 volgt de implementatiefase in de lidstaten.

3. Gezien het opzet van de testfase (zie inleiding) zijn er geen directe implicaties voor het eindtermendebat. De testfase had immers geen betrekking op inhoud uit het curriculum, maar wel op de descriptoren verbonden aan de burgerschapscompetenties. Uit het eindtermendebat blijkt, zoals de Vlaams volksvertegenwoordiger weet, een duidelijke vraag naar meer aandacht voor burgerschapsvorming. Eens het eindtermendebat effectief tot nieuwe eindtermen heeft geleid, kan het descriptorenkader wel dienst doen als ondersteunend materiaal voor de implementatie en evaluatie ervan.

BIJLAGE

Onderwijsinstellingen die hebben deelgenomen aan de testfase